

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi valtion virkamieslain ja valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi valtion virkamieslain säännöksiä, jotka koskevat virkojen perustamista, lakkauttamista, siirtämistä ja muuttamista. Perustettavien virkojen lukumäärää ja pääasiallista tehtäväaluetta ei enää ilmoitettaisi valtion talousarvioesityksessä, ja talousarviossa eriteltävien virkojen määrää supestettaisiin. Virkoja voitaisiin valtioneuvoston päätöksellä siirtää myös toisen ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan virastoon. Lisäksi oikeus perustaa muita kuin valtion talousarviossa eriteltäviä virkoja ja tehdä tällaisia virkoja koskevia virkajärjestelyjä annettaisiin kaikille virastoille ja laitoksille, jollei asetuksella toisin säädetä.

Esityksessä ehdotetaan valtion virkamieslakia muutettavaksi myös siten, että ulkoasiainministeriön yhteyteen perustettaisiin virkamieslautakunta, joka käsitelisi ulkoasiainhallinnon virkamiehiä koskevia asioita. Lakia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että muiden valtion virkamiesten tavoin tuomarit voitaisiin suostumuksellaan määrääjäksi siirtää toimimaan toi-

nessa virastossa. Myös muutoksenhakua virkamieslautakunnan päätöksestä ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeuskanslerilla ja eduskunnan oikeusasiamiehellä olisi muutoksenhakuoikeus viraston virkamieslautakunnan päätöksiin ja oikeus yksittäistapauksessa määrätä kurinpitoasiamies hakemaan muutosta sanotun lautakunnan päätökseen.

Valtion tulo- ja menoarviosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viraston toimintaan tarkoitettuja määrärahoja voitaisiin henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi siirtää toisen viraston käytettäväksi.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1992 samanaikaisesti hallitusmuodon VI luvun muutoksen kanssa. Virkajärjestelyjä koskeva rajoitus uusien virkojen perustamisesta varainhoitovuoden aikana vain lakkauttamisesta vapautuvilla määrärahoilla kumoutuisi kuitenkin asteittain virastojen siirtyessä tulosohjaukseen ja toimintamenobudjettiin.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen tavoitteet ja niiden toteuttaminen**1.1. Tavoitteet**

Julkista hallintoa on viime vuosina uudistettu voimakkaasti. Ensisijaisesti on pyritty parantamaan palveluja tuottavien virastojen ja laitosten toimintaedellytyksiä ja henkilöstön mahdollisuuksia tuottaa hyvää palvelua sekä poistamaan sitä haittaavia hallinnollisia esteitä.

Valtionhallinnon uudistustyössä merkittävimpiä hankkeita on ollut tulosohjauksen käyttöönotto. Tulosohjauksella pyritään varmistamaan, että valtionhallinto kokonaisuudessaan toimii mahdollisimman tuloksellisesti. Tulosohjauksessa virastoilla on niiden toimintaa sekä sen taloudellisuutta ja vaikuttavuutta koskevat tulostavoitteet. Tulosohjaukseen ja toimintamenobudjetointiin siirtyneillä virastoilla tulee olla tarvittava toimivalta ja vastuu asetettujen tulostavoitteiden saavuttamisesta eduskunnan myöntämän määrärahan puitteissa. Näillä virastoilla tulisi siten mahdollisimman laajasti olla myös virkojen perustamis- ja järjestelytoimivalta. Kaikki virastot ovat siirtyneet tulosohjaukseen ja toimintamenobudjetointiin vuonna 1995.

Hallinnon uudistamisen lähtökohtana on ollut se, että julkisen hallinnon tehtävänä on vastata peruspalvelujen riittävästä ja tasapuolisesta saavutettavuudesta ja laadusta sekä oikeusturvasta. Lisäksi julkinen sektori pyritään sopeuttamaan kansantalouden kehitykseen. Tämä merkitsee menojen kasvun hillitsemistä ja nykyisessä suhdannetilanteessa supistamista sekä tarvetta vähentää henkilöstöä ja kohdentaa henkilöstöä uusiin tehtäviin. Valtioneuvoston 30 päivänä huhtikuuta 1991 tekemän päätöksen mukaan valtion henkilöstöä on supistettava vaalikauden aikana viidellä prosentilla.

Pääministeri Esko Ahon hallituksen ohjelman mukaan keskushallintoa supistetaan ja väliportaan hallintoa kevennetään. Myös nämä muutokset vähentävät henkilöstötarvetta kyseisissä virastoissa. Samanaikaisesti lisähenkilöstöä voidaan tarvita kuitenkin muissa valtionhallinnon yksiköissä lähinnä palvelu- ja toimenpanotehtävissä sekä uusissa valtionhallinnon tehtävissä.

Uudelleen sijoitettavan henkilöstön määrä kasvaa valtionhallinnossa siten edelleen huo-

mattavasti. Koska valtion palveluksessa olevan henkilöstön kokonaismäärää samanaikaisesti supistetaan, ei uudelleen sijoitettavia henkilöitä ole yleensä mahdollista sijoittaa avoimiin virkoihin ja tehtäviin. Otettaessa valtion virkamieslakiin (755/86) säännökset virkamiehen siirtämisestä toiseen virkaan hänen hoitamansa viran lakatessa pyrittiin valtion henkilöstön palvelussuhteen jatkuvuuden turvaamiseen muun muassa organisaatiomuutosten yhteydessä. Tämän periaatteen toteuttaminen on muodostumassa yhä vaikeammaksi.

Edellä esitetyistä syistä valtion henkilöstövoimavarojen käyttöä ja uudelleen kohdentamista on edelleen tehostettava. Henkilöstön sijoittumista tarkoituksenmukaisesti valtionhallinnon eri tehtäviin ja yksikköihin on jatkuvasti seurattava ja suunniteltava. Vastuu tästä on viraston sisällä viraston johdolla, hallinnonalalla asianomaisella ministeriöllä ja koko valtionhallintoa koskien valtiovarainministeriöllä. Myös tarvittavat uudelleenjärjestelyt tulisi olla mahdollista suorittaa välittömästi. Näiden järjestelyjen tulisi tarvittaessa olla laajoja, myös virasto- ja hallinnonalarajat ylittäviä kokonaisuuksia, joissa useita virkoja ja tehtäviä samanaikaisesti järjestetään uudelleen.

1.2. Keinot

Toimintamenobudjetointiin siirtyneiden virastojen henkilöstövoimavarojen käyttöä ei vuodesta 1992 alkaen enää rajoiteta valtion tulo- ja menoarviossa henkilötöyvuosien lukumäärällä. Valtion virkamieslain 5 §:n 1 momentin mukaan valtion tulo- ja menoarvioesityksen perusteluissa on kuitenkin ilmoitettava sellaisten perustettavien päätoimisten virkojen lukumäärä ja pääasiallinen tehtävä-alue, joita ei ole 2 momentin nojalla eriteltävä tulo- ja menoarviossa. Koska tämä estää henkilöstön joustavaa käyttöä ja rajoittaa tarpeettomasti virastojen toimivaltaa perustaa virkoja, velvollisuus ilmoittaa virkojen lukumäärä ja pääasiallinen tehtäväalue ehdotetaan poistettavaksi. Muutosehdotus koskee kaikkia virastoja, koska muidenkaan kuin toimintamenobudjetointia toteuttavien virastojen näin yksityiskohtainen ohjaus ei ole tarkoituksenmukaista.

Valtion virkamieslain 5 §:n 2 momentin mukaan momentissa mainittu ja niitä virka-ase-

maltaan vastaavat ja ylemmät virat on tulo- ja menoarviossa eriteltävä virkakohtaisesti. Eriteltävien virkojen luetteloon on otettu sellaiset ministeriöiden, keskusvirastojen ja muiden virastojen ylimmät virat, joilla on näiden virastojen organisaation ja toiminnan kannalta keskeinen merkitys sekä oikeuslaitoksen viroista tuomarin virat. Niin sanottujen erittelyvirkojen luettelo on varsin laaja, mikä on vaikeuttanut virastojen virkarakenteen kehittämistä ja henkilöstövoimavarojen joustavaa käyttöä. Erittelyviran perustaminen ja sitä koskevan virkajärjestelyn toteuttaminen voi kestää jopa kolme vuotta. Virkarakenteen välitön sopeuttaminen muuttuviin olosuhteisiin on näin ollen mahdollonta, jos on tarpeen järjestellä myös erittelyvirkoja. Tätä ei voida pitää perusteltuna varsinkaan toimintamenobudjetointiin siirtyneissä virastoissa. Erittelyvirkojen luetteloa ehdotetaan tämän vuoksi supistettavaksi muun muassa siten, että vain välittömästi ministeriön alaisen viraston päällikön virka olisi eriteltävä valtion tulo- ja menoarviossa. Ministeriöiden eriteltäviin virkoihin ei ehdoteta suuria muutoksia. Joustavuuden lisäämiseksi myös näiden virkojen osalta ehdotetaan, että valtion tulo- ja menoarviossa eriteltävä virka voitaisiin siirtää samassa virastossa toiseen yksikköön kuin mihin se on perustettu.

Valtion virkamieslain mukaan virka on perustettava ja sitä koskevat järjestelyt tehtävä asetuksella. Lain 8 a §:n nojalla toimintamenobudjetointiin siirtyneet virastot sekä ministeriöt, korkeakoulut, valtion tutkimuslaitokset ja eräät muut virastot voivat kuitenkin omilla päätöksillään perustaa virkansa ja tehdä niitä koskevat järjestelyt erittelyvirkoja lukuun ottamatta. Mainitun säännöksen muuttamista koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 238/1989 vp) kyseinen virkajärjestelytoimivalta ehdotettiin kytkettäväksi virastojen ohjausjärjestelmien kehittämiseen. Hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä (II LaVM3/1990 vp) toinen lakivaliokunta piti hyvin tarkoituksenmukaisena virkojen perustamis- ja järjestelyvallan siirtämistä virastoille ja kiirehti menetelyn ulottamista myös lakiehdotuksen ulkopuolelle jääviin virastoihin. Virkajärjestelytoimivallan antaminen mahdollisimman monille virastoille edistää myös valtion henkilöstön supistamistavoitteiden saavuttamista.

Edellä mainitussa hallituksen esityksessä omaksutun toimintalinjan mukaisesti virkojen perustamis- ja järjestelytoimivalta ehdotetaan

annettavaksi 1 päivästä maaliskuuta 1992 lukien myös niille virastoille, jotka vuonna 1992 siirtyvät noudattamaan budjetoinnissaan tulohjauksen periaatteita. Lakiteknisesti olisi epätarkoituksenmukaista säätää näistä viroista valtion virkamieslain 8 a §:n jo nykyisin 17 kohtaa sisältävässä 1 momentissa. Muutos ehdotetaan tämän vuoksi toteutettavaksi muuttamalla lain 6—8 §:ää siten, että muut kuin erittelyvirat perustetaan ja niitä koskevat viraston sisäiset järjestelyt tehdään viraston päätöksellä, jollei asetuksella toisin säädetä. Valtion virkamiesasetukseen (723/87) on tarkoitus ottaa säännös, jonka mukaan virastot saavat kyseisen toimivallan siirtyessään toimintamenobudjetointiin.

Hallitusmuodon 70 §:n 1 momentin mukaan määrärahoja ei saa siirtää eduskunnan erikseen hyväksymästä menoarvion osasta toiseen. Kyseistä säännöstä on muutettu lailla Suomen Hallitusmuodon VI luvun muuttamisesta (1077/91). Maaliskuun 1 päivänä 1992 voimaan tulevan 70 §:n 2 momentin mukaan määrärahaa ei saa siirtää talousarvion kohdasta toiseen, ellei sitä ole talousarviossa sallittu. Lailla voidaan kuitenkin sallia määrärahan siirtäminen sellaiseen kohtaan, johon sen käyttötarkoitus läheisesti liittyy. Hallituksen esityksen (HE 262/1990 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ehdotuksen tarkoituksena on myös helpottaa virkajärjestelyjen toteuttamismahdollisuuksia. Perusteluissa todetaan lisäksi, että muun muassa määrärahojen siirtämistä talousarvion kohdasta toiseen koskevat säännökset on tarkoitus sisällyttää valtion tulo- ja menoarviosta annettuun lakiin.

Tarve varainhoitovuoden aikana kohdentaa uudelleen henkilöstövoimavaroja on viime vuosina kasvanut ja koskee yhtäläisesti sekä virka- että työsopimussuhteista henkilöstöä. Uudelleen kohdentamisen edellytyksenä on mahdollisuus siirtää henkilöstömenoihin tarkoitettuja määrärahoja toisen viraston käytettäväksi. Edellä mainitun hallituksen esityksen perusteluihin viitaten ja koska määrärahojen siirrosta ei työsopimussuhteisen henkilöstön osalta voida säätää valtion virkamieslaissa, ehdotetaan valtion tulo- ja menoarviosta annetussa laissa säädettäväksi, että viraston toimintaan tarkoitettuja määrärahoja voitaisiin henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi varainhoitovuoden aikana siirtää toisen viraston käytettäväksi sen toiminnasta aiheutuviin vastaaviin menoihin. Samalla tulo- ja menoarvioon sisäl-

tyviä henkilöstön enimmäismääriä muutettai-
siin vastaavasti.

Valtion henkilöstövoimavarojen käytön ja uudelleen kohdentamisen tehostamiseksi valti-
on virkamieslakia ehdotetaan muutettavaksi
myös siten, että virka voitaisiin valtioneuvos-
ton päätöksellä siirtää toisen ministeriön hallin-
nonalaan kuuluvaan virastoon. Lisäksi ehdote-
taan, että myös tuomari voitaisiin suostumuk-
sellaan siirtää määrääjäksi toimimaan toisessa
virastossa. Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi
eräitä virkamieslautakuntia koskevia muutok-
sia.

Valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain
nimike ehdotetaan kyseisen lain muuttamisesta
annetussa hallituksen esityksessä (HE 221/1991
vp) muutettavaksi laiksi valtion talousarviosta.
Myös valtion virkamieslain asianomaisissa
säännöksissä ehdotetaan sanat tulo- ja meno-
arvio ja tulo- ja menoarviesitys korvattaviksi
sanoilla valtion talousarvio ja talousarviesitys.
Tämän esityksen valtion virkamieslakia koske-
vissa perusteluissa käytetään selkeyden vuoksi
kuitenkin käsitettä tulo- ja menoarvio.

2. Nykyinen tilanne ja asian val- mistelu

2.1. Voimassa oleva lainsäädäntö

Valtion virkamieslain 5 §:n 1 momentin mu-
kaan valtion tulo- ja menoarviesityksen perus-
teluissa on ilmoitettava sellaisten perustettavien
päätoimisten virkojen lukumäärä ja pääasiallin-
nen tehtäväalue, joita ei ole 2 momentin nojalla
eriteltävä tulo- ja menoarviossa.

Tulo- ja menoarviossa eriteltäviä virkoja
ovat ne virat, joita valtion virkamieslakia val-
misteltaessa pidettiin virastojen organisaation
ja toiminnan kannalta keskeisinä sekä tuomar-
in virat. Näitä virkoja ovat ministeriössä
muun muassa hallitusneuvoksen ja lainsäädän-
töneuvoksen virat sekä niitä vastaavat ja ylem-
mät virat. Keskusvirastoissa ovat eriteltäviä
pääjohtajan, ylijohtajan, osastopäällikön ja
keskusviraston muun jäsenen sekä keskusviras-
ton alaisen piirin päällikön virat ja muissa
virastoissa viraston päällikön virat. Puolustus-
voimien viroista eriteltäviä ovat kenraalin,
amiraalin, everstin ja kommodorin virat ja
korkeakoulujen viroista kanslerin, professorin,
ylikirjastonhoitajan, apulaisprofessorin ja hal-
lintojohtajan virat. Ulkoasiainhallinnossa erit-
telyvelvollisuus ulottuu lähetystöneuvoksen vir-

kojen, oikeuskanslerinvirastossa esittelijäneu-
voksen ja lääninhallituksissa lääninkamreerin
virkojen tasolle. Tasavallan presidentin kansli-
an viroista on eriteltävä vain kansliapäällikön
virka.

Virat perustetaan ja lakkautetaan valtion
virkamieslain 6 §:n mukaan asetuksella. Viran
lakkauttamisesta vapautuvia määrärahoja voi-
daan käyttää muiden kuin tulo- ja menoarvi-
ossa eriteltävien virkojen perustamiseen samas-
sa tai saman ministeriön hallinnonalaan kuu-
luvassa toisessa virastossa hallitusmuodon
70 §:n estämättä siten kuin asetuksella tarkem-
min säädetään. Korkeakoulun viran lakkautta-
misesta vapautuvia määrärahoja ei voida kui-
tenkaan käyttää viran perustamiseen toisessa
virastossa. Hallitusmuodon 70 §:n 1 momentin
mukaan määrärahoja ei saa siirtää eduskunnan
erikseen hyväksymästä menoarvion osasta toi-
seen.

Viran nimi saadaan valtion virkamieslain
7 §:n mukaan muuttaa asetuksella. Asetuksella
voidaan myös muuttaa opetus- tai tutkimusteh-
täviä varten korkeakouluun tai muuhun oppi-
laitokseen perustetun viran opetusala tai tehtä-
väpiiri. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske
erittelyvirkoja, lukuun ottamatta professorin
tai apulaisprofessorin virkaa.

Valtion virkamieslain 8 §:n nojalla virka voi-
daan hallitusmuodon 70 §:n estämättä siirtää
samassa virastossa muuhun yksikköön kuin
mihin se on perustettu tai saman ministeriön
hallinnonalaan kuuluvaan toiseen virastoon.
Jos virka ei ole avoinna, virka voidaan siirtää
vain virkamiehen suostumuksella. Korkeakou-
lun virkaa ei 8 §:n 2 momentin mukaan saa
siirtää toiseen virastoon eikä erittelyvirkaa edes
samassa virastossa. Virka siirretään toiseen
virastoon asetuksella.

Sen estämättä, mitä valtion virkamieslain
6—8 §:ssä on säädetty, lain 8 a §:ssä säädetty
virastot voivat perustaa, lakkauttaa ja siirtää
muut kuin erittelyvirkinsa ja tehdä niitä kos-
kevat virkajärjestelyt. Näitä virastoja ovat 1
päivästä tammikuuta 1989 lukien olleet korkea-
koulut, Valtionhallinnon kehittämiskeskus,
Teknologian kehittämiskeskus, säteilyturvakes-
kus ja valtion virkamiesasetuksella säädetty
valtion tutkimuslaitokset. Elokuun 15 päivänä
1990 voimaan tullella lailla (673/90) tämän
toimivallan saivat lisäksi tulosbudjetointiin
vuosina 1990 ja 1991 siirtyvät virastot sekä
ministeriöt, oikeuskanslerinvirasto ja tilastokes-
kus.

Virka, jota koskevat järjestelyt kuuluvat viraston omaan toimivaltaan, on valtion virkamieslain 8 a §:n 4 momentin mukaan kuitenkin siirrettävä sekä lakkautettava ja perustettava asianomaisen ministeriön päätöksellä tapauksissa, joissa virka siirretään toiseen virastoon tai joissa uuden viran perustamiseen käytetään viran lakkauttamisesta toisessa virastossa vapautuvia määrärahoja.

Valtion virkamieslakia sovelletaan lain 67 §:n 1 momentin mukaan myös tuomarin virkaan ja tuomariin, jollei lain 15 luvussa toisin säädetä. Pykälän 2 momentissa luetellaan valtion virkamieslain säännökset, jotka eivät koske tuomarin virkaa eivätkä tuomaria.

Valtioneuvoston kanslian yhteydessä on valtion virkamieslain 74 §:n 1 momentin mukaan yleinen virkamieslautakunta, joka käsittelee muun muassa ulkoasiainhallinnon virkamiestä koskevat, virkamieslautakunnalle kuuluvat asiat.

Valtion virkamieslain 87 §:n mukaan virkamieslautakunnan päätökseen kurinpitoa ja irtisanomista koskevassa asiassa saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaisen puolesta valitusoikeus on kurinpitoasiassa ja irtisanomista koskevassa asiassa viraston virkamieslautakunnan päätöksestä kurinpitoasiamiehellä ja yleisen virkamieslautakunnan päätöksestä valtioneuvoston oikeuskanslerilla tai hänen määräämällään virkamiehellä sekä eduskunnan oikeusasiamiehellä tai hänen määräämällään virkamiehellä.

2.2. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Esityksestä on käyty yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (651/88) nojalla yhteistoiminnasta valtionhallintoa ja hallinnonalaan koskevissa henkilöstöasioissa solmitun sopimuksen mukaiset neuvot-

telut valtion henkilöstöä edustavien keskusjärjestöjen kanssa.

3. Esityksen taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Esitykseen sisältyvät ehdotukset erittelyvirkojen määrän supistamisesta ja virkojen perustamis- ja järjestelytoimivallan antamisesta toimintamenobudjetointiin siirtyville virastoille yksinkertaistavat ja nopeuttavat päätöksentekoa niistä viroista, joita esitys koskee, vähentämällä asioiden moniportaista käsittelyä ja virkoja koskevien esitysten tekoon liittyvää hallinnollista työtä.

Ehdotukset mahdollisuudesta siirtää viraston toimintaan tarkoitettuja määrärahoja toisen viraston käytettäväksi ja tehdä myös eri ministeriöiden hallinnonalaan kuuluvien virastojen välillä virkajärjestelyjä lisäävät valtion henkilöstön palvelussuhdeturvaa hallinnon muutossa ja supistamistilanteissa. Ehdotusten antamat laajemmat mahdollisuudet henkilöstön joustavaan uudelleenkohdentamiseen lisäävät myös valtionhallinnon palvelukykyä ja tehokkuutta ja siten aiheuttavat kustannusten säästöjä.

4. Suhde muihin uudistuksiin

Hallitus on antanut eduskunnalle edellä mainitun esityksen valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain muuttamisesta muun muassa siten, että lakiin lisätään säännökset, jotka mahdollistaisivat eräissä tapauksissa tulojen ja menojen nettobudjetoinnin. Ehdotus kyseisen lain muuttamisesta tavalla, joka mahdollistaisi viraston toimintaan tarkoitettujen määrärahojen siirtämisen henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi toisen viraston käytettäväksi on sisällytetty nyt kyseessä olevaan esitykseen, koska ehdotukset liittyvät läheisesti toisiinsa ja ovat tarkoitetut tulemaan voimaan samanaikaisesti.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Valtion virkamieslaki

5 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi velvollisuus ilmoittaa valtion tulo- ja menoarvioesityksen perusteluissa sellaisten perustettavien päätoimisten virkojen lukumäärä ja pääasiallinen tehtäväalue, joita ei ole 2 momentin nojalla eriteltävä tulo- ja menoarviossa. Muiden kuin 2 momentin nojalla eriteltävien virkojen perustamista säädeltäisiin samoin kuin työsopimussuhteista henkilöstöä päättämällä niistä määrärahoista, jotka ovat käytettävissä palkkauksiin.

Pykälän 2 momentin mukaan siinä säädettyjä virkoja sekä niitä virka-asemaltaan vastaavia ja niitä ylempiä virkoja ei saa perustaa, ellei kutakin virkaa ole tulo- ja menoarviossa eritelty. Näiden virkojen määrää ehdotetaan supistettavaksi muun muassa siten, että välittömästi ministeriön alaisissa virastoissa keskusvirastot mukaan lukien vain viraston päällikön virka olisi tulo- ja menoarviossa eriteltävä. Asetuksella on tarkoitus säätää ne virastot, joiden päällikön virkaa ei eriteltäisi tulo- ja menoarviossa lähinnä viraston pienuuden vuoksi. Momentista ehdotetaan lisäksi poistettavaksi viittaus virka-asemaltaan vastaaviin ja ylempiin virkoihin, koska eriteltävät virat olisivat ehdotetun 2 momentin mukaan kunkin viraston korkeimpia virkoja. Momentin 4 kohdan luetelo on ulkoasiainhallinnon eriteltävien virkojen osalta tyhjentävä.

6 §. Virat perustetaan ja lakkautetaan valtion virkamieslain voimassa olevan 6 §:n mukaan asetuksella. Lain 8 a §:n nojalla kyseisessä säännöksessä ja valtion virkamiesasetuksessa säädetyt virastot voivat kuitenkin omilla päätöksillään ja ulkoasiainhallinnossa ulkoasiainministeriön päätöksellä perustaa ja lakkauttaa muut kuin tulo- ja menoarviossa eriteltävät virkansa. Lain 6 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että 5 §:n 2 momentissa säädetyt virat perustetaan ja lakkautetaan valtioneuvoston päätöksellä. Muut virat perustettaisiin ja lakkautettaisiin viraston päätöksellä, jollei asetuksella toisin säädetä.

Valtion virkamiesasetukseen on tarkoitus ottaa säännös, jonka mukaan virastolla on pääsääntöisesti virkojen perustamis- ja järjestelytoimivalta siirryttyään menojensa budjetoinnis-

sa tulosohjaukseen ja toimintamenobudjetointiin. Mainitussa asetuksessa on kuitenkin tarkoitettu säätää, että ulkoasiainhallinnossa ja puolustushallinnossa virat perustetaan ja niitä koskevat järjestelyt tehdään näiden hallinnonalojen erityisluonteen vuoksi asianomaisen ministeriön päätöksellä. Lisäksi asetuksessa on tarkoitus säätää ne virat, joita koskevat edellä mainitut päätökset tekisi yksikön pienuuden, toiminnan luonteen tai organisaatiomuodon vuoksi asianomainen ministeriö tai muu virasto, jonka alaisen yksikön virasta on kysymys. Näitä virkoja olisivat muun muassa paikallispoliisin ja rekisteritoimistojen virat sekä lautakuntien ja muiden, varsinaisen virastokäsitteen piiriin kuulumattomien toimielinten virat.

Valtion virkamieslain nykyisen 6 §:n 4 momentin mukaan viran lakkauttamisesta vapautuvia tulo- ja menoarvion määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin 5 §:n 2 momentissa tarkoitettujen virkojen perustamiseen samassa tai saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvassa toisessa virastossa hallitusmuodon 70 §:n estämättä siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska määrärahojen siirtämisestä toisen viraston käytettäväksi henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi sisältyy säännös ehdotettuun lakiin valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain muuttamisesta. Momenttiin sisältyvää virkajärjestelyä koskevaa rajoitusta uusien virkojen perustamisesta vain lakkauttamisesta vapautuvilla määrärahoilla ehdotetaan kuitenkin sovellettavaksi niissä virastoissa, jotka eivät ole siirtyneet toimintamenobudjetointiin.

Lain 6 §:n 5 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Virat lakkautettaisiin ja perustettaisiin säännönmukaisiin menettelytapoihin myös silloin, kun niiden palkkauksiin tarvittavat määrarahat on siirretty toisen viraston käytettäväksi.

7 §. Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan viran nimi saadaan tarvittaessa muuttaa asetuksella. Samoin saadaan asetuksella muuttaa opetus- tai tutkimustehtäviä varten korkeakouluun tai muuhun oppilaitokseen perustetun viran opetusala tai tehtäväpiiri. Edellä sanottu ei 2 momentin mukaan kuitenkaan koske tulo- ja menoarviossa eriteltävää virkaa, lukuun ottamatta professorin ja apulaisprofessorin virkaa.

Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että muun kuin tulo- ja menoarviossa eriteltä-

vän viran nimi saataisiin tarvittaessa muuttaa viraston päätöksellä, jollei asetuksella toisin säädetä, sekä siten, että viraston päätöksellä saataisiin muuttaa opetus- tai tutkimustehtäviä varten korkeakouluun tai muuhun oppilaitokseen perustetun viran ala, opetusala tai tehtäväpiiri, jollei asetuksella toisin säädetä. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi viran ala, koska kaikissa säännöksessä tarkoitetuissa viroissa ei ole nimenomaan opetusalaa. Koska professorin ja apulaisprofessorin virat eivät ehdotetun 5 §:n 2 momentin mukaan olisi tulo- ja menoarviossa eriteltäviä, ei näitä virkoja ole tarpeen säännöksessä mainita.

Asioita, joista on tarkoitus säätää asetuksella on kuvattu edellä 6 §:n perusteluissa.

8 §. Voimassa olevan 8 §:n 1 momentin mukaan muu kuin tulo- ja menoarviossa eriteltävä virka ja korkeakoulun virka voidaan hallitusmuodon 70 §:n estämättä siirtää samassa virastossa muuhun yksikköön kuin mihin se on perustettu tai saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan toiseen virastoon.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että muu kuin tulo- ja menoarviossa eriteltävä virka voitaisiin siirtää myös toisen ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan virastoon. Siirrettäessä virka toiseen virastoon myös tarvittava määräraha olisi siirrettävä toisen viraston käytettäväksi. Siirrettäviä olisivat siten varsinaisten henkilöstömäärärahojen lisäksi muut viraston toimintaan osoitetut määrärahat, joiden siirto on välttämätöntä henkilön työskentelyedellytysten luomiseksi uudessa yksikössä.

Virastojen väliset virkajärjestelyt voisivat tarvittaessa olla laajoja, useita virkoja samanaikaisesti koskevia. Eri ministeriöiden hallinnonalojen välillä ei kuitenkaan saa suorittaa niin laajoja virkajärjestelyjä, että ne merkitsisivät eduskunnan hyväksymän hallinnon toimintapolitiikan uudelleen arviointia. Tarkoituksena on, että ministeriöt antavat pyydettyä hallinnonalansa asioita käsittelevälle eduskunnan valiokunnalle selvityksen hallinnonalalla tehdyistä virkajärjestelyistä. Hallinnonalarajat ylittävistä järjestelyistä antaisi selvityksen valtiovarainministeriö.

Pykälää ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että myös tulo- ja menoarviossa eriteltävä virka voitaisiin siirtää samassa virastossa. Ehdotetulla muutoksella olisi merkitystä lähinnä ministeriöissä, missä eriteltävien virkojen määrä ehdotetaan säilytettäväksi edelleen varsin suurena. Muutos mahdollistaisi organisaati-

tiomuutosten toteuttamisen myös ministeriöissä riittävän nopeasti ja joustavasti. Ehdotetun 8 §:n 2 momentin mukaan tulo- ja menoarviossa eriteltävä virka siirrettäisiin samassa virastossa valtioneuvoston päätöksellä.

Muu kuin tulo- ja menoarviossa eriteltävä virka siirrettäisiin ehdotetun 8 §:n 3 momentin mukaan samassa virastossa viraston päätöksellä, jollei asetuksella toisin säädetä. Asioita, joista on tarkoitus säätää asetuksella, on kuvattu edellä 6 §:n perusteluissa.

Toisen ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan virastoon virka siirrettäisiin 2 momentin nojalla valtioneuvoston päätöksellä ja saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan toiseen virastoon 3 momentin nojalla ministeriön päätöksellä.

8 a §. Pykälän 1 momentin mukaan siinä säädetty virastot voivat omilla päätöksillään perustaa ja lakkauttaa muut kuin tulo- ja menoarviossa eriteltävät virkansa sekä muuttaa viran nimen ja siirtää viran. Ulkoasiainhallinnossa kyseiset päätökset tekee 2 momentin mukaan ulkoasiainministeriö. Päätösten edellytyksistä säädetään 3 momentin mukaan asetuksella. Virka on 4 momentin mukaan kuitenkin siirrettävä sekä lakkautettava ja perustettava asianomaisen ministeriön päätöksellä tapauksissa, joissa virka siirretään toiseen virastoon tai joissa uuden viran perustamiseen käytetään viran lakkauttamisesta toisessa virastossa vapautuvia määrärahoja.

Lain 8 a § ehdotetaan kumottavaksi, koska pykälän säännökset sisältyvät ehdotettuihin 6 §:n 1 momenttiin, 7 §:ään ja 8 §:n 3 momenttiin.

67 §. Pykälän 1 momentin mukaan valtion virkamieslakia sovelletaan myös tuomarin virkaan ja tuomariin, jollei lain 15 luvussa toisin säädetä. Pykälän 2 momentissa luetellaan ne valtion virkamieslain säännökset, jotka eivät koske tuomarin virkaa eikä tuomaria. Tästä luettelosta ehdotetaan poistettavaksi viittaus 27 §:n 2 momenttiin. Ehdotus merkitsisi sitä, että myös tuomari voitaisiin määrääjäksi siirtää toimimaan toisessa virastossa, jos siirto parantaa hänen edellytyksiään virkatehtävien suorittamiseen. Ehdotus ei vaarantaisi tuomioistuinten riippumattomuuden periaatetta, koska siirrostä päättäisi nimittävä viranomainen ja koska siirto edellyttäisi siirrettävän henkilön suostumusta. Tähän menettelyyn on käytännössä ilmennyt tarvetta. Koska 27 §:n 2 momenttia ei

ole voitu soveltaa tuomariin, on jouduttu käyttämään virkavapauden myöntämistä ja viransijaisuusjärjestelyjä.

74 §. Voimassa olevan 74 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston kanslian yhteydessä on yleinen virkamieslautakunta, joka käsittelee ja ratkaisee muun muassa ulkoasiainhallinnon virkamiestä koskevat, virkamieslautakunnalle kuuluvat asiat. Mainitun momentin ulkoasiainhallinnon virkamiestä koskeva 2 kohta ehdotetaan muutettavaksi ja lisättäväksi pykälään uusi 2 momentti, jonka nojalla ulkoasiainhallinnon palveluksessa olevaa virkamiestä koskevat asiat käsittelee ja ratkaisisi ulkoasiainministeriön yhteydessä oleva virkamieslautakunta. Mainittu lautakunta käsittelee asiat, jotka koskevat kaikkia ulkoasiainministeriön ja koko ulkoasiainhallinnon palveluksessa olevia virkamiehiä valtiosihteerä, alivaltiosihteerä ja osastopäällikön, ulkoasiainhallinnon tarkastajan ja pohjoismaisen yhteistyöministerin sijaisvirkamiehen tehtävään määrättyä virkamiestä lukuun ottamatta. Ulkoasiainhallinnon erityisluonteen vuoksi on tarpeen käsitellä ulkoasiainhallinnon kurinpitoa ja irtisanomista koskevat asiat erillisessä lautakunnassa.

87 §. Pykälän mukaan viranomaisen puolesta valitusoikeus kurinpitoasiassa ja irtisanomista koskevassa asiassa on viraston virkamieslautakunnan päätöksestä kurinpitoasiamiehellä ja yleisen virkamieslautakunnan päätöksestä valtioneuvoston oikeuskanslerilla tai hänen määräämällään virkamiehellä sekä eduskunnan oikeusasiamiehellä tai hänen määräämällään virkamiehellä.

Virkatoiminnan laillisuusvalvonnan toteuttamiseksi ehdotetaan 87 §:ää muutettavaksi siten, että valtioneuvoston oikeuskanslerilla tai hänen määräämällään virkamiehellä sekä eduskunnan oikeusasiamiehellä tai hänen määräämällään virkamiehellä olisi valitusoikeus myös viraston virkamieslautakunnan päätöksestä. Lisäksi 87 §:ään ehdotetaan edellä esitetyllä perusteella lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka nojalla valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies voisivat yksittäistapauksessa määrätä kurinpitoasiamiehen hakemaan muutosta viraston virkamieslautakunnan päätökseen kurinpitoa ja irtisanomista koskevassa asiassa.

1.2. Laki tulo- ja menoarviosta

7 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi

7 a §. Pykälässä ehdotetaan mahdollistettavaksi henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi viraston toimintaan tarkoitettujen määrärahojen siirtäminen toisen viraston käytettäväksi sen toiminnasta aiheutuviin vastaaviin menoihin.

Määrärahojen siirtoa ei ehdotetun säännöksen nojalla saa toteuttaa tavalla, joka esimerkiksi arviomäärärahan muuttuessa kiinteäksi tai siirtomäärärahaksi edellyttäisi arviomäärärahan ylittämistä tai tavalla, joka edellyttäisi talousarviossa eriteltävien virkojen siirtämistä toiseen virastoon tai lakkauttamista. Määrärahoja siirrettäessä tulisi siirtää se osuus määrärahoista, joka on tarpeen henkilöstöjärjestelyn toteuttamiseksi. Siirrettäviksi tulisivat siten varsinaisten henkilöstömäärärahojen lisäksi muut viraston toimintaan osoitetut määrärahat kuten kalustomäärärahat, joiden siirto on välttämätöntä henkilöstön työskentelyedellytysten luomiseksi uudessa yksikössä. Nettobudjetoitua määrärahaa voidaan siirtää toisen viraston käytettäväksi vain, jos luovuttavalla virastolla on talousarvion menopuolella vastaava rahamäärä.

Asetuksella on tarkoitus säätää, että määrärahat siirrettäisiin asianomaisen varainhoitovuoden erityismenoarviota muuttamalla siltä momentilta, jolle ne on osoitettu sen viraston käytettäväksi, johon henkilöstövoimavaroja kohdennetaan. Määräraha säilyisi sillä momentilla, jolla se talousarviossa on. Määrärahan ja henkilöstön enimmäismäärien käyttöoikeus jaettaisiin luovuttavan ja vastaanottavan viraston kesken. Määrärahan käytön siirtoa ja henkilöstön enimmäismääriä koskevat muutokset sisällytettäisiin seuraavaan talousarvioesitykseen.

Henkilöstön enimmäismääriä on vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesityksessä koko hallinnonalan pääluokan osalta pääluokan perustelujen päätösosassa sekä palkkausmomenttien (01.) ja eräiden muiden kulutusmenomomenttien osalta niiden päätösosissa. Nämä enimmäismäärät ovat sitovia. Henkilöstön enimmäismäärien käyttöoikeus olisi muutettava määrärahoja toisen viraston käytettäväksi siirrettäessä siten, että henkilöstön yhteenlaskettu enimmäismäärä ei kasva niissä talousarvion kohdissa, joita muutos koskee.

Määrärahojen käytön siirtämisen ja henkilöstön enimmäismäärien muutoksien avulla toteutettavia henkilöstöjärjestelyjä tehtäisiin varainhoitovuoden aikana, jos siihen on välttämätöntä tarvetta. Eri ministeriöiden hallin-

nonalojen välillä ei kuitenkaan ole tarkoitus toteuttaa niin laajoja määrärahojen ja henkilöstön uudelleen järjestelyjä, että ne merkitsisivät eduskunnan hyväksymän hallinnon toimintapolitiikan uudelleen arviointia. Samallakaan hallinnonalalla ei ole tarkoitus toteuttaa järjestelyjä, jotka vaarantaisivat yhteiskunnallisesti merkittävien tehtävien hoidon tai muuttaisivat hallinnonalan keskeisiä toimintalinjoja. Tarkoituksena on, että ministeriöt antavat pyydettyä hallinnonalansa asioita käsittelevälle eduskunnan valiokunnalle selvityksen hallinnonalalla tehdyistä määrärahojen siirroista. Hallinnonalarajat ylittävistä järjestelyistä antaisi selvityksen valtiovarainministeriö. Eduskuntaa voidaan informoida siirroista myös talousarviomenettelyn yhteydessä sopivana ajankohdana.

Asianomaisten ministeriöiden olisi ilmoitettava valtiovarainministeriölle henkilöstön vähentämistarpeesta ja lisähenkilöstön tarpeesta niissä tapauksissa, joissa järjestelyjä ei voida tehdä hallinnonalan sisällä.

Viran perustamisesta, lakkauttamisesta ja siirtämisestä säädetään valtion virkamieslaissa. Jos virka ei ole avoinna, se voidaan siirtää vain virkamiehen suostumuksella. Valtion työsopimussuhteeseen henkilöstöön sovelletaan työsopimuslakia (320/70). Työsopimussuhteista tehtävää ei perusteta eikä lakkauteta eikä sitä myöskään voida siirtää virastosta toiseen. Ehdotetun mahdollisuuden siirtää toimintaan tarkoitettuja määrärahoja toisen viraston käytettäväksi voidaan katsoa parantavan sekä virkaetta työsopimussuhteisen henkilöstön tosiasiallista palvelussuhdeturvaa, koska henkilöstölle tarjotaan palvelussuhteen lajista riippumatta mahdollisuuksien mukaan tilaisuus siirtyä työskentelemään siinä virastossa, jonka käytettäväksi määrärahoja on tarkoitus siirtää.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1992. Virkajärjestelyjä koskeva rajoitus uusien virkojen perustamisesta vain lakkauttamisesta vapautuvilla määrärahoilla kumoutuisi kuitenkin vasta viraston siirtyessä tulosohjaukseen ja toimintamenobudjetointiin.

3. Säättämisyjärjestys

Hallitusmuodon 70 §:n 1 momentin mukaan tulo- ja menoarvioon otettuja määrärahoja ei saa siirtää eduskunnan erikseen hyväksymästä menoarvion osasta toiseen. Pykälää on muutettu 1 päivänä maaliskuuta 1992 voimaan tulevalla lailla Suomen Hallitusmuodon VI luvun muuttamisesta. Mainittuna ajankohtana voimaan tulevan 70 §:n 2 momentin mukaan määrärahaa ei saa siirtää talousarvion kohdasta toiseen, ellei sitä ole talousarviossa sallittu. Lailla voidaan kuitenkin sallia määrärahan siirtäminen sellaiseen kohtaan, johon sen käytötarkoitus läheisesti liittyy. Koska määrärahan siirtämisen toisen viraston käytettäväksi ja virkajärjestelyt myös eri ministeriöiden hallinnonalaan kuuluvien virastojen kesken mahdollistavien lakien säätäminen ei 1 päivästä maaliskuuta 1992 lukien merkitse poikkeamista hallitusmuodon säännöksistä, laki valtion virkamieslain muuttamisesta ja laki valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain muuttamisesta ehdotetaan säädettäväksi valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**valtion virkamieslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 24 päivänä lokakuuta 1986 annetun valtion virkamieslain (755/86) 6 §:n 4 ja 5 momentti ja 8 a §,
 sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (673/90),
muutetaan 5 §, 6 §:n 1 momentti, 7 ja 8 §, 67 §:n 2 momentti, 74 §:n 1 momentin 2 kohta ja 87 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 § osittain muutettuna 24 päivänä marraskuuta 1989 annetulla lailla (1009/89) ja 8 § mainituissa 3 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa, sekä
lisätään 74 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

5 §

Virkoja voidaan perustaa palkkauksiin käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa.

Seuraavia virkoja ei kuitenkaan saa perustaa, ellei kutakin virkaa ole valtion talousarviossa eritelty:

1) tasavallan presidentin kanslian kanslia-päällikön virka;

2) valtioneuvoston oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin sekä oikeuskanslerinviraston kansliapäällikön virat;

3) ministeriön hallitusneuvoksen ja finanssineuvoksen sekä niitä vastaavat ja ylemmät ministeriön virat;

4) ulkoasiainhallinnon valtiosihteerin, alivaltiosihteerin sekä ulkoasiainneuvoksen ja sitä vastaavat virat;

5) jäljempänä 15 luvussa tarkoitetut tuomarin virat;

6) välittömästi ministeriön alaisen viraston päällikön virat lukuun ottamatta asetuksella säädettäviä virkoja; sekä

7) kenraalien ja amiraalien virat.

6 §

Edellä 5 §:n 2 momentissa säädetyt virat perustetaan ja lakkautetaan valtioneuvoston päätöksellä. Muut virat perustetaan ja lakkautetaan viraston päätöksellä, jollei asetuksella toisin säädetä. Perustettaessa virka on määrättävä viran nimi ja palkkausluokka tai se muu peruste, jonka mukaan viran palkkaus määräytyy. Virat perustetaan peruspalkkaisina tai sopimuspalkkaisina. Virka on lakkautettava sen tultua tarpeettomaksi.

7 §

Muun kuin 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun viran nimi saadaan tarvittaessa muuttaa viras-

ton päätöksellä, jollei asetuksella toisin säädetä. Samoin saadaan viraston päätöksellä muutetaan opetus- tai tutkimustehtäviä varten korkeakouluun tai muuhun oppilaitokseen perustetun viran ala, opetusala tai tehtäväpiiri, jollei asetuksella toisin säädetä.

8 §

Virka voidaan siirtää samassa virastossa muuhun yksikköön kuin mihin se on perustettu tai muu kuin 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu virka myös toiseen virastoon. Siirrettäessä virka toiseen virastoon tarvittava määräraha on siirrettävä toisen viraston käytettäväksi siten kuin valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain 7 a §:ssä säädetään. Jos virka ei ole avoinna, virka voidaan siirtää vain virkamiehen suostumuksella.

Edellä 5 §:n 2 momentissa säädetty virka siirretään samassa virastossa ja muu virka siirretään toisen ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan virastoon valtioneuvoston päätöksellä.

Muu kuin 5 §:n 2 momentissa säädetty virka siirretään samassa virastossa viraston päätöksellä, jollei asetuksella toisin säädetä. Virka siirretään ministeriön päätöksellä saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan toiseen virastoon.

67 §

Mitä 6 §:n 3 momentissa, 12 ja 14 §:ssä, 27 §:n 1 momentissa, 33 §:n 1 ja 2 momentissa, 50 §:n 2 momentissa, 57—61 §:ssä, 65 §:n 2 momentin 4 kohdassa, 98 §:ssä sekä 8 ja 10 luvussa säädetään, ei koske tuomarin virkaa eikä tuomaria.

74 §

Yleinen virkamieslautakunta on valtioneuvoston kanslian yhteydessä, ja se käsittelee ja ratkaisee tämän lain mukaan virkamieslautakunnalle kuuluvat asiat, jotka koskevat:

2) ulkoasiainhallinnon valtiosihtööriä, alivaltiosihtööriä sekä osastopäällikön, ulkoasiainhallinnon tarkastajan ja pohjoismaisen yhteistyöministerin sijaisvirkamiehen tehtävään määrättyä virkamiestä;

Asiat, jotka koskevat ulkoasiainhallinnon palveluksessa olevaa virkamiestä, lukuun ottamatta 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja virkamiehiä, käsittelee ja ratkaisee ulkoasiainministeriön yhteydessä oleva virkamieslautakunta. Lautakuntaa koskee soveltuvin osin mitä viraston virkamieslautakunnasta säädetään.

87 §

Virkamieslautakunnan päätökseen kurinpitoa ja irtisanomista koskevassa asiassa saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Valitusoikeus on kurinpitoasiassa vastaajalla ja irtisanomista koskevassa asiassa oikaisuvaati-

muksen tehneellä virkamiehellä. Viranomaisen puolesta valitusoikeus on kurinpitoasiassa ja irtisanomista koskevassa asiassa kurinpitoasiamiehellä viraston virkamieslautakunnan päätöksestä sekä tämän lain 83 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla virkamiehillä viraston virkamieslautakunnan ja yleisen virkamieslautakunnan päätöksestä. Viimeksi mainittujen virkamiesten valitusaika luetaan päätöksen tekemisestä.

Valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies voivat yksittäistapauksessa määrätä kurinpitoasiamiehen hakemaan muutosta viraston virkamieslautakunnan päätökseen kurinpitoa ja irtisanomista koskevassa asiassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Valtion virkamieslain 6 §:n kumottua 4 momenttia sovelletaan, siltä osin kuin se koskee virkojen perustamista lakkauttamisesta vapautuvilla määrärahoilla, edelleen niissä virastoissa, joiden toiminnasta aiheutuviin menoihin ei osoiteta määrärahaa yhdellä toimintamenomomentilla.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöön panemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään valtion tulo- ja menoarviosta 13 päivänä toukokuuta 1988 annettuun lakiin (423/88), uusi 7 a § seuraavasti:

7 a §***Määrärahan siirtäminen toisen viraston
käytettäväksi***

Viraston tai laitoksen toimintaan tarkoitettuja määrärahoja voidaan henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi siirtää toisen viraston käytettäväksi sen toiminnasta aiheutuviin vastaaviin menoihin siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Määrärahan siirtämisestä saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvan viraston käytettäväksi

päättää asianomainen ministeriö ja siirtämistä toisen ministeriön hallinnonalaan kuuluvan viraston käytettäväksi valtiovarainministeriön esittelystä valtioneuvosto.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöön panemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 31 päivänä tammikuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

1.

Laki**valtion virkamieslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 24 päivänä lokakuuta 1986 annetun valtion virkamieslain (755/86) 6 §:n 4 ja 5 momentti ja 8 a §,
sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (673/90),
muutetaan 5 §, 6 §:n 1 momentti, 7 ja 8 §, 67 §:n 2 momentti, 74 §:n 1 momentin 2 kohta ja 87 §,
sellaisina kuin niistä ovat 5 § osittain muutettuna 24 päivänä marraskuuta 1989 annetulla lailla (1009/89) ja 8 § mainituissa 3 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa, sekä
lisätään 74 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki***5 §**

Virkoja voidaan perustaa palkkauksiin käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa. *Valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain (423/88) 8 §:ssä tarkoitetuissa tulo- ja menoarvioesityksen perusteluissa on ilmoitettava sellaisten perustettavien päätoimisten virkojen lukumäärä ja pääasiallinen tehtäväalue, joita ei ole 2 momentin nojalla eriteltävä tulo- ja menoarviossa.*

Seuraavia virkoja *sekä* niitä virka-asemaltaan vastaavia ja niitä ylempiä virkoja ei kuitenkaan saa perustaa, ellei kutakin virkaa ole tulo- ja menoarviossa eritelty:

1) tasavallan presidentin kanslian kansliapäällikön virka;

2) valtioneuvoston oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin sekä oikeuskanslerinviraston kansliapäällikön ja esittelijäneuvoksen virat;

3) ministeriön toimistopäällikön sekä sitä vastaavat ja sitä ylemmät ministeriön virat sekä hallitusneuvoksen, opetusneuvoksen, lainsäädäntöneuvoksen ja muut vastaavat ministeriön virat;

4) ulkoasiainhallinnon valtiosihteerin, alivaltiosihteerin, ulkoasiainneuvoksen ja lähetystöneuvoksen virat;

5) jäljempänä 15 luvussa tarkoitetut tuomarin virat;

6) *keskusviraston pääjohtajan, ylijohdajan, osastopäällikön ja keskusviraston muun jäsenen sekä keskusviraston alaisen piirin päällikön virat;*

7) *maaherran, lääninneuvoksen, lääninhallituksen osastopäällikön ja lääninkamreerin virat;*

*Ehdotus***5 §**

Virkoja voidaan perustaa palkkauksiin käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa.

Seuraavia virkoja ei kuitenkaan saa perustaa, ellei kutakin virkaa ole *valtion talousarviossa* eritelty:

1) tasavallan presidentin kanslian kansliapäällikön virka;

2) valtioneuvoston oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin sekä oikeuskanslerinviraston kansliapäällikön virat;

3) ministeriön *hallitusneuvoksen ja finanssineuvoksen* sekä niitä vastaavat ja ylemmät ministeriön virat;

4) ulkoasiainhallinnon valtiosihteerin, alivaltiosihteerin *sekä* ulkoasiainneuvoksen ja sitä vastaavat virat;

5) jäljempänä 15 luvussa tarkoitetut tuomarin virat;

Voimassa oleva laki

8) muun välittömästi ministeriön alaisen viraston päällikön virat;

9) kenraalien ja amiraalien sekä everstin ja kommodorin virat; sekä

10) korkeakoulun kanslerin, professorin, ylikirjastonhoitajan, apulaisprofessorin ja hallintojohtajan virat.

6 §

Virat perustetaan asetuksella. Siinä on aina säädettävä viran nimi ja palkkausluokka tai se muu peruste, jonka mukaan viran palkkaus määräytyy. Virat perustetaan peruspalkkaisina tai sopimuspalkkaisina.

Virka on lakkautettava sen tultua tarpeettomaksi. Virat lakkautetaan asetuksella. Näin vapautuvia tulo- ja menoarvion määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin 5 § :n 2 momentissa tarkoitettujen virkojen perustamiseen samassa tai saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvassa toisessa virastossa hallitusmuodon 70 §:n estämättä siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Korkeakoulun viran lakkauttamisesta vapautuvia määrärahoja ei voida kuitenkaan käyttää viran perustamiseen toisessa virastossa.

Käytettäessä viran lakkauttamisesta vapautuvia määrärahoja viran perustamiseen toisessa virastossa tai saman viraston sellaisessa yksikössä, jonka määrärahat ovat tulo- ja menoarviossa erillisellä momentilla, vapautuvat määrärahat on siirrettävä viimeksi mainitun viraston tai yksikön käytettäväksi siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

7 §

Viran nimi saadaan tarvittaessa muuttaa asetuksella. Samoin saadaan asetuksella muuttaa opetus- tai tutkimustehtäviä varten korkeakouluun tai muuhun oppilaitokseen perustetun viran opetusala tai tehtäväpiiri.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua virkaa lukuun ottamatta professorin ja apulaisprofessorin virkaa.

Ehdotus

6) välittömästi ministeriön alaisen viraston päällikön virat lukuun ottamatta asetuksella säädettäviä virkoja; sekä

7) kenraalien ja amiraalien virat.

6 §

Edellä 5 §:n 2 momentissa säädetyt virat perustetaan ja lakkautetaan valtioneuvoston päätöksellä. Muut virat perustetaan ja lakkautetaan viraston päätöksellä, jollei asetuksella toisin säädetä. Perustettaessa virka on määrättävä viran nimi ja palkkausluokka tai se muu peruste, jonka mukaan viran palkkaus määräytyy. Virat perustetaan peruspalkkaisina tai sopimuspalkkaisina. Virka on lakkautettava sen tultua tarpeettomaksi.

(4 mom. kumotaan)

(5 mom. kumotaan)

7 §

Muun kuin 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun viran nimi saadaan tarvittaessa muuttaa viraston päätöksellä, jollei asetuksella toisin säädetä. Samoin saadaan viraston päätöksellä muuttaa opetus- tai tutkimustehtäviä varten korkeakouluun tai muuhun oppilaitokseen perustetun viran ala, opetusala tai tehtäväpiiri, jollei asetuksella toisin säädetä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Virka voidaan hallitusmuodon 70 §:n estämättä siirtää samassa virastossa muuhun yksikköön kuin mihin se on perustettu tai saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan toiseen virastoon. Jos virka ei ole avoinna, virka voidaan siirtää vain virkamiehen suostumuksella. Siirrettäessä virka toiseen virastoon tai saman viraston sellaiseen yksikköön, jonka määrärahat ovat tulo- ja menoarviossa erillisellä momentilla, määräraha viran palkkauksen maksamiseen on siirrettävä toisen viraston tai yksikön käytettäväksi siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Virka siirretään näissä tapauksissa asetuksella. Viran siirtämisestä samassa virastossa päättää muissa tapauksissa asianomainen ministeriö, jollei joidenkin virkojen osalta asetuksella toisin säädetä.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei koske 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua virkaa. Mitä 1 momentissa on säädetty viran siirtämisestä toiseen virastoon, ei koske korkeakoulun virkaa.

8 a §

Sen estämättä mitä edellä on säädetty viran perustamisesta ja lakkauttamisesta ja viran nimen, opetusalan ja tehtäväpiirin muuttamisesta asetuksella sekä viran siirtämisestä ministeriön päätöksellä, seuraavien virastojen virat, lukuun ottamatta 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja virkoja, perustaa ja lakkauttaa asianomainen virasto, joka myös saa muuttaa viran nimen, opetusalan ja tehtäväpiirin sekä siirtää viran:

- 1) ministeriöt ja oikeuskanslerinvirasto;
- 2) korkeakoulut;
- 3) Valtionhallinnon kehittämiskeskus;
- 4) Teknologian kehittämiskeskus;
- 5) säteilyturvakeskus;
- 6) Keski-Suomen lääninhallitus;
- 7) tullilaitos;
- 8) tilastokeskus;
- 9) valtiokonttori;
- 10) maatilahallitus ja sen alainen piirihallinto;
- 11) maanmittaushallitus ja sen alainen piirihallinto;
- 12) tielaitos;
- 13) patentti- ja rekisterihallitus;
- 14) merenkulkulaitos;
- 15) työvoimapiirin toimisto ja työvoimatoimisto;
- 16) asuntohallitus; sekä

8 §

Virka voidaan siirtää samassa virastossa muuhun yksikköön kuin mihin se on perustettu tai muu kuin 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu virka myös toiseen virastoon. Siirrettäessä virka toiseen virastoon tarvittava määräraha on siirrettävä toisen viraston käytettäväksi siten kuin valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain 7 a §:ssä säädetään. Jos virka ei ole avoinna, virka voidaan siirtää vain virkamiehen suostumuksella.

Edellä 5 §:n 2 momentissa säädetty virka siirretään samassa virastossa ja muu virka siirretään toisen ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan virastoon valtioneuvoston päätöksellä.

Muu kuin 5 §:n 2 momentissa säädetty virka siirretään samassa virastossa viraston päätöksellä, ellei asetuksella toisin säädetä. Virka siirretään ministeriön päätöksellä saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan toiseen virastoon.

8 a §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17) asetuksella säädettävät valtion tutkimuslaitokset.

Ulkoasiainhallinnon 1 momentissa tarkoitetut virat perustaa, lakkauttaa ja viran nimen muuttaa ulkoasiainministeriö.

Asetuksella säädetään tarkemmin tässä pykälässä tarkoitettujen päätösten edellytyksistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu virka on kuitenkin siirrettävä sekä lakkautettava ja perustettava asianomaisen ministeriön päätöksellä tapauksissa, joissa virka siirretään toiseen virastoon tai joissa uuden viran perustamiseen käyteen viran lakkauttamisesta toisessa virastossa vapautuvia määrärahoja.

67 §

Mitä 6 §:n 3 momentissa, 12, 14 ja 27 §:ssä, 33 §:n 1 ja 2 momentissa, 50 §:n 2 momentissa, 57—61 §:ssä, 65 §:n 2 momentin 4 kohdassa, 98 §:ssä sekä 8 ja 10 luvussa on säädetty, ei koske tuomarin virkaa eikä tuomaria.

Mitä 6 §:n 3 momentissa, 12 ja 14 §:ssä, 27 §:n 1 momentissa, 33 §:n 1 ja 2 momentissa, 50 §:n 2 momentissa, 57—61 §:ssä, 65 §:n 2 momentin 4 kohdassa, 98 §:ssä sekä 8 ja 10 luvussa säädetään, ei koske tuomarin virkaa eikä tuomaria.

74 §

Yleinen virkamieslautakunta on valtioneuvoston kanslian yhteydessä, ja se käsittelee ja ratkaisee tämän lain mukaan virkamieslautakunnalle kuuluvat asiat, jotka koskevat:

2) ulkoasiainhallinnon virkamiestä;

74 §

Yleinen virkamieslautakunta on valtioneuvoston kanslian yhteydessä, ja se käsittelee ja ratkaisee tämän lain mukaan virkamieslautakunnalle kuuluvat asiat, jotka koskevat:

2) ulkoasiainhallinnon valtiosihteeriä, alivaltiosihteeriä sekä osastopäällikön, ulkoasiainhallinnon tarkastajan ja pohjoismaisen yhteistyöministerin sijaisvirkamiehen tehtävään määrättyä virkamiestä;

Asiat, jotka koskevat ulkoasiainhallinnon palveluksessa olevaa virkamiestä, lukuun ottamatta 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja virkamiehiä, käsittelee ja ratkaisee kuitenkin ulkoasiainministeriön yhteydessä oleva virkamieslautakunta. Lautakuntaa koskee soveltuvin osin mitä viraston virkamieslautakunnasta säädetään.

87 §

Virkamieslautakunnan päätökseen kurinpittoa ja irtisanomista koskevassa asiassa saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa on säädetty. Valitusoikeus on kurinpitoasiassa vastaajalla ja

87 §

Virkamieslautakunnan päätökseen kurinpittoa ja irtisanomista koskevassa asiassa saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Valitusoikeus on kurinpitoasiassa vastaajalla ja

Voimassa oleva laki

irtisanomista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen tehneellä virkamiehellä. Viranomaisen puolesta valitusoikeus on kurinpitoasiassa ja irtisanomista koskevassa asiassa viraston virkamieslautakunnan päätöksestä kurinpitoasiamiehellä ja yleisen virkamieslautakunnan päätöksestä tämän lain 83 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla virkamiehillä, joiden valitusaika luetaan päätöksen tekemisestä.

Ehdotus

irtisanomista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen tehneellä virkamiehellä. Viranomaisen puolelta valitusoikeus on kurinpitoasiassa ja irtisanomista koskevassa asiassa *kurinpitoasiamiehellä viraston virkamieslautakunnan päätöksestä sekä tämän lain 83 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla virkamiehillä viraston virkamieslautakunnan ja yleisen virkamieslautakunnan päätöksestä*. Viimeksi mainittujen virkamiesten valitusaika luetaan päätöksen tekemisestä.

Valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies voivat yksittäistapauksessa määrätä kurinpitoasiamiehen hakemaan muutosta viraston virkamieslautakunnan päätökseen kurinpitoa ja irtisanomista koskevassa asiassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Valtion virkamieslain 6 §:n kumottua 4 momenttia sovelletaan, siltä osin kuin se koskee virkojen perustamista lakkauttamisesta vapautuvilla määrärahoilla, edelleen niissä virastoissa, joiden toiminnasta aiheutuviin menoihin ei osoiteta määrärahaa yhdellä toimintamenomomentilla.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöön panemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**valtion tulo- ja menoarviosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään valtion tulo- ja menoarviosta 13 päivänä toukokuuta 1988 annettuun lakiin (423/88) uusi 7 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 a §

Ehdotus

7 a §

Määrärahan siirtäminen toisen viraston käytettäväksi

Viraston tai laitoksen toimintaan tarkoitettuja määrärahoja voidaan henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi siirtää toisen viraston käytettäväksi sen toiminnasta aiheutuviin vastaviin menoihin siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Määrärahan siirtämisestä saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvan viraston käytettäväksi päättää asianomainen ministeriö ja siirtämisestä toisen ministeriön hallinnonalaan kuuluvan viraston käytettäväksi valtiovarainministeriön esittelystä valtioneuvosto.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöön panemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.
